

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

w sprawie **G. L.** ,
skazanej za czyn z art. 216 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2026 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanej,
od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 9 października 2025 r., II Ka 556/25,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Węgrowie
z dnia 30 maja 2025 r., II K 72/25,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim wyrokiem tym
utrzymano w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Węgrowie co do
rozstrzygnięcia o karze za czyn kwalifikowany z art. 216 § 1 k.k. i
w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania
Sądowi Okręgowemu w Siedlcach.**

Andrzej Stępka Jarosław Matras Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Węgrowie z dnia 30 maja 2025 r., II K 72/25, G. L. została uznana za winną czynu z art. 190a § 1 k.k., za który wymierzono jej karę 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczono środki karne, jak również czynu z art. 216 § 1 k.k., za który wymierzono jej karę 2 miesięcy pozbawienia wolności, a jako karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby lat 3.

Po przeprowadzaniu postępowania odwoławczego, zainicjowanego apelacją obrońcy oskarżonej, Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 9 października 2025 r., II Ka 556/25, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, na korzyść skazanej, zaskarżając ten wyrok w zakresie, w jakim utrzymano w mocy wyrok Sądu *a quo*, w części rozstrzygającej o karze, w której Sąd *meriti* za czyn kwalifikowany z art. 216 § 1 k.k. skazał G. L. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności. Skarżący zarzucił temu wyrokowi „*rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu przez Sąd ad quem dokonania – niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych w apelacji obrończej zarzutów – wszechstronnej kontroli odwoławczej, wskutek czego doszło do utrzymania w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu a quo, zapadłego z rażącym naruszeniem prawa karnego materialnego, tj. art. 216 § 1 k.k., polegającym na orzeczeniu wobec G. L. , za czyn kwalifikowany ze wskazanego przepisu, kary pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy katalog kar przewidziany w art. 216 § 1 k.k. dopuszcza orzeczenie wyłącznie kary grzywny i ograniczenia wolności*”. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach w zaskarżonej części, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie, w części, w której Sąd *meriti* za czyn kwalifikowany z art. 216 § 1 k.k. skazał G. L. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz przekazanie sprawy w tak określonym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sądowi Rejonowemu w Węgrowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd odwoławczy dopuścił się rażącego naruszenia prawa procesowego opisanego w zarzucie kasacji. Dokonując kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji Sąd ten doprowadził do utrzymania w mocy orzeczenia rażąco niesprawiedliwego, bowiem orzekającego za jeden z czynów karę nieprzewidzianą ustawowym zagrożeniem przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 216 § 1 k.k. Konkretnie, doszło do utrzymania w mocy skazania za czyn z art. 216 § 1 k.k. na karę pozbawienia wolności (w wymiarze dwóch miesięcy), gdy Kodeks karny w tym przepisie dopuszcza wyłącznie skazanie na karę grzywny lub ograniczenia wolności.

Wymierzenie kary nieprzewidzianej w sankcji przepisu ustawy karnej stanowi rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2014 r., IV KK 206/14). Tym samym także utrzymanie w mocy tak orzeczonej kary stanowi tego typu uchybienie. Na skutek braku rzetelnej kontroli odwoławczej i orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 440 k.p.k.) doszło do sytuacji, w której skazana ponosi odpowiedzialność zbyt surową za jeden z przypisanych jej czynów. Z racji swego wyjątkowego charakteru, art. 440 k.p.k. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy zaskarżone orzeczenie lub zawarte w nim rozstrzygnięcie dotknięte jest uchybieniami mieszczącymi się w każdej z tzw. względnych przyczyn odwoławczych, o ile ich waga i charakter jest taki, że czyni to orzeczenie niesprawiedliwym w stopniu rażącym. Rażąca niesprawiedliwość orzeczenia sądu odwoławczego ma miejsce wtedy, gdy sąd ten pominął lub nie zauważył uchybień popełnionych przez sąd *meriti*, niewątpliwych i bezspornych, które w sposób znaczący mogły stanowić o naruszeniu przez orzeczenie między innymi zasady sprawiedliwej represji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2025 r., III KK 194/25).

Wobec powyższego, konieczne jest uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim wyrokiem tym utrzymano w mocy wyrok Sądu I instancji co do rozstrzygnięcia o karze za czyn kwalifikowany z art. 216 § 1 k.k. Sąd Najwyższy nie przychylił się do wniosku skarżącego o uchylenie co do orzeczonej kary za czyn z art. 216 § 1 k.k. obu wyroków wydanych w sprawie i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Węgrowie. Ponowne przeprowadzenie postępowania odwoławczego będzie bowiem w pełni wystarczające do konwalidacji zaistniałego uchybienia. Sąd odwoławczy będzie władny zmienić wyrok na korzyść oskarżonej i dostosować rozstrzygnięcie o karze do wymogów prawa karnego materialnego (o ile nie stwierdzi konieczności uniewinnienia jej od popełnienia zarzucanego czynu, do czego zawsze jest uprawniony – por. art. 442 § 1 k.p.k.).

Uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia utrzymującego w mocy rozstrzygnięcie o karze jednostkowej oznacza równocześnie uchylenie zaskarżonego wyroku co do utrzymania w mocy kary łącznej. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych, rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem sąd kasacyjny nie musi zawierać w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V KK 617/19; zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KK 127/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., sygn. akt III KO 78/11).

Jednocześnie rozstrzygnięcie zapadłe w niniejszej sprawie nie niweczy zastosowania w stosunku do kary pozostałej w mocy instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w sprawie IV KK 54/14: „Zbędnym formalizmem byłoby wymaganie od sądu orzekającego, aby ten, konstruując swoje orzeczenie w przypadku skazywania za kilka przestępstw, najpierw wymierzał kary jednostkowe pozbawienia wolności, następnie warunkowo zawieszał ich wykonanie i ostatecznie wymierzał karę łączną pozbawienia wolności oraz warunkowo zawieszał jej wykonanie. Co prawda, taki sposób postępowania byłby poprawny i z pewnością oddawałby w sposób jasny właściwą intencję sądu, ale pominięcie w sentencji wyroku rozstrzygnięć o warunkowym zawieszeniu wykonania kar jednostkowych pozbawienia wolności i rozstrzygnięcie tylko o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności nie może oznaczać niczego innego, aniżeli to, że również wykonanie kar jednostkowych

pozbawienia wolności zostało warunkowo zawieszone. W sytuacji zaś, gdy orzeczenie sądu pierwszej instancji co do rozstrzygnięcia obejmującego jedną z kar jednostkowych pozbawienia wolności zostanie uchylone, a w takiej sytuacji ulega rozwiązaniu również kara łączna, to oczywistym jest, że w obrocie pozostaje wówczas kara jednostkowa pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania”. Tym samym kara za czyn z art. 190a § 1 k.k. pozostaje karą z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[a.ł]

Andrzej Stępka Jarosław Matras Małgorzata Wąsek-Wiaderek